

*Проценко Н.В.**

ПРОБЛЕМА НАСИЛЬСТВА В СУЧАСНОМУ АМЕРИКАНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

The article is devoted to the social problems of the present day American society. The author makes an attempt to analyse such a social phenomenon as screen violence and show its negative influence on a person.

Насильство – одна із найзлободенніших проблем сучасної Америки. Попри те, що останнім часом у країні помітно впав рівень злочинності, кількість злочинів з використанням насильства за останні 40 років зросла майже втричі. В 2006 р. правоохоронні органи США здійснили 14 млн. арештів, зокрема за злочини з використанням насильства – 840650; 20 % арештованих – підлітки, ще 30 % - молодь віком від 18 до 25 років. Триста п'ятдесят з кожних 100000 підлітків (10 - 17 років) арештовують за вбивства, зґвалтування, напади, пограбування тощо [1].

Вагомий внесок у розробку питань, пов'язаних з проблемою насильства, зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як А.В. Федоров, В.С. Собкін, Т.В. Глухова, В.М. Халілов, R. Dodrill, R. Slaby, S. Basta, S. Lamson, B. Wilson, S. Smith та інші.

Упродовж тривалого часу причиною насильства вважали наркотики, алкоголь, бідність, недостатній контроль за зброєю або недоліки системи освіти і сімейного виховання. Однак уже в ХХ столітті почало широко обговорюватися питання причетності до зросту злочинності масової культури. Йдеться в першу чергу про екранне насильство, аналіз якого і є об'єктом нашого дослідження. Мета статті – продемонструвати пагубний вплив екранної продукції з елементами насильства на людину.

Негативний вплив на глядацьку, і насамперед на дитячу аудиторію має перш за все телебачення.

Статистичні дані свідчать, що на сьогоднішній день діти й молодь – найактивніша частина аудиторії. «Діти починають активно дивитися телевізор приблизно з двох років. Типова американська дитина проводить біля 30 % свого часу перед телевізором. У середньому дитина дошкільного віку сидить перед екраном біля 5 тис. годин і 19 тис. годин - до закінчення середньої школи» [2].

Починаючи з шести років 90 % американських дітей та підлітків від 2 до 18 років спілкуються з медіа дуже часто: щоденно біля 5,5 годин поза школою, перегляд телепрограм – 2 год. 46 хв. [3]; прослуховування музики і радіо – 1 год. 27 хв.; спілкування з комп'ютерним монітором – 49 хв.; на читання залишається лише 44 хв. [4]. У результаті «до закінчення початкової школи американська дитина вже подивилася на екрані 8 тисяч убивств і 100 тисяч актів насильства, а до 18 років – 40 тисяч убивств і 200 тисяч актів насильства» [5, 222].

Дослідження американської Академії дитячої і підліткової психіатрії показують аналогічну гіперактивність медіаспоживання неповнолітньою аудиторією: 28 годин на тиждень «телеперегляду».

* доцент кафедри іноземних мов Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Заслужують на увагу результати роботи, проведеної анненберзькою Школою масових комунікацій: «...у дитячих телепередачах кількість сцен з насильством – 32 акти за годину... З 18 години на американському телебаченні можна побачити 1845 сцен з насильством, тобто в середньому – 100 актів агресії за годину або 1 акт за 36 секунд... 80 % усіх телепередач демонструють сцени використання сили. Але насильство як наркотик: глядачі звикають до нього, тому медіа поступово збільшує дозу» [6, 25].

Американські вчені з декількох університетів провели моніторинг змісту передач 23 провідних телеканалів США (ABC, CBS, FOX, NBC, AMC, BET, Disney, Family Channel, USA, MTV, Cinemax, Lifetime та ін.) з шостої години ранку до одинадцятої години вечора. Пропорція програм зі сценами насильства зросла від 58 % до 61 %, а на деяких каналах навіть до 85 % . Висновки однозначні: телевізійне насильство несе серйозну загрозу негативного впливу на дитячу аудиторію.

Система американського телебачення суттєво відрізняється від вітчизняного ТБ. З початку XXI століття майже всі американські телепередачі супроводжуються віковими рейтингами (батьки можуть теоретично заблокувати будь-яку передачу або вимкнути телевізор, щоб захистити своїх дітей від небажаного екранного впливу). Однак при цьому в США відсутні часові обмеження для демонстрації сцен насильства на телебаченні: вони без перешкод йдуть як і у вечірні/нічні, так і в ранкові/денні години. Дослідження американських учених показали: максимальна атака (27-28%) теленасильства починається о 8 год. вечора, однак насильства на екрані достатньо і в ранкові/денні години (від 5 до 20 %).

Таким чином, результати досліджень американських науковців доводять, що значна кількість телевізійних програм присвячена сценам насильства, що негативно впливає на формування психіки дитини.

Чимало професійних організацій, зокрема Американська медична асоціація, Американська академія педіатрії, Американська психологічна асоціація тощо разом з асоціацією батьків і вчителів надали величезну кількість доказів негативного впливу на ТБ і виробили рекомендації для політиків, професіоналів і громадськості. Ці рекомендації стали темою неодноразових слухань у Конгресі США і базою для введення відповідних законів, які регулюють процес демонстрації сцен насильства різними видами медіа (1990 рік – закон «Про телебачення для дітей» (Children's Television Act); 1996 рік – закон «Про телекомунікації» (Telecommunication Act); 2003 рік – закон «Захист дітей від сексу і насильства у відеоіграх»; 2003 рік – закон «Захист дітей від програм, що містять насильство» тощо). Сподіватимемось, що подібні законодавчі акти певною мірою сприятимуть розв'язанню проблем насильства в країні.

Іншим джерелом зростання злочинності в США вважають продукцію Голівуду. Таку точку зору поділяють не лише науковці, а й політичний істеблїшмент. Відомі політики Боб Доул, Джон Маккейн, Джо Ліберман фактично заявили про себе, послідовно критикуючи кіноіндустрію. Вони справили велике враження на широку публіку, атакуючи Голівуд за пропаганду насильства і розбещення молоді [7, 103]. Цю точку зору поділяють і досить ліберальні політичні діячі, особливо після трагедій в американських школах, коли діти розстрілювали своїх однолітків і вчителів зі зброї, знайденої вдома. Після подібних трагічних інцидентів Федеральній торговельній комісії і Міністерству юстиції було доручено провести розслідування щодо виявлення елементів насильства в індустрії розваг. У своїй доповіді голова ФТК стверджує, що кіноіндустрія пропонує дітям продукцію з елементами насильства, а проведені дослідження «показують причинно-наслідковий зв'язок між змістом розважальної продукції і поведінкою людей» [8]. Перше слухання сенатського комітету з цього приводу керівники провідних кіноіндустрій проігнорували, а на наступному пообіцяли виправитися у шестимісячний термін. Пізніше відомий політик Ліберман обнародував свій законопроект про відповідальний маркетинг (Media Marketing

Accountability Act), запропонувавши надати Федеральній торгівельній комісії спеціальні повноваження карати компанії за рекламу і продаж розважальної продукції з елементами насильства. Законопроект заслужив публічне схвалення, однак ні в Білому домі, ні в Конгресі очікуваної підтримки не отримав.

За останні роки в США спостерігається різке збільшення дітей до 18 років. Оскільки саме діти складають основну частину глядацької аудиторії, студії всіма силами намагаються привернути їх до кінотеатрів, адже Голлівуд дивиться на дітей як на споживачів.

Безперечно, за останні 20 років на екрані побільшало сексу і насильства [9, 12]. Екранне насильство, як відомо, негативно впливає на психіку людини і перш за все підлітка, хоча серед учених щодо цієї проблеми досі немає однозначного судження.

Таким чином, проблема екранного насильства в США залишається актуальною і злободенною. Існує чимало причин процвітання цього негативного явища, однак екранне насильство як складова масової культури безсумнівно є джерелом зростання насильства в цілому.

Перспективою подальших досліджень, на нашу думку, може стати аналіз інших чинників, які завдають шкоду людині і сприяють загостренню проблем, пов'язаних з насильством.

Література

1. Federal Bureau of Investigation (Annual). Crime in the United States. U. S. Department of Justice. Wash., 1999.
2. Dodrill R. Violence. Values and Media. Sacramento, 1993.
3. Собкин В. С., Глухова Т. В. Подросток у телеэкрана. - «Первое сентября», 15.12.2001, с. 2.
4. Slaby R. Media Violence. Effects and Potential Remedies. In: Securing Our Children's Future. Ed. by C. Katzman. Wash., 2002.
5. Basta S. Culture Conflict and Children: Transmission of Violence to Children, N. Y., 2000.
6. Lamson S. Media Violence Has Increased the Murder Rate. In: Violence in the Media. Ed. by C. Wekesser. San Diego (CA), 1995. pp. 25-27.
7. Хамитов В. М. Голливуд и проблема насилия // Культура и жизнь США. Канада. - 2002. - № 8. - С. 103-110.
8. Pitofsky R. The Influence of Violent Entertainment Material on Kids: What is to be Done? (Speech Before the National Association of Attorneys General in Nashville). - «Hollywood Reporter», 6.25.99.
9. Солдатенко В. Н. Секс и крэк. [Развлечения в Нью-Йорке] // Аргументы и факты. - 1994. - Ноябрь. - № 49. - С.12